

Khi người lạ đến xông đất

■ NGUYỄN PHAN QUẾ MAI

Tôi gặp hai người phụ nữ trung niên da trắng, tóc vàng ấy ở tiệm tóc trong con hẻm nhỏ tại Gò Vấp, xa trung tâm thành phố – nơi người nước ngoài hiếm khi chọn làm điểm trú chân. Khuôn mặt hiền hậu của họ đồ lụng trong cái nắng ấm võ của một buổi trưa cuối năm ở Sài Gòn, quần áo họ cũng nhè nhai mờ mờ. Suốt nửa giờ sau đó, trong lúc tôi làm tóc và những người phụ nữ đợi đến lượt, câu chuyện của chúng tôi mở ra. Họ tên là Janet và Jane, đến từ nước Anh. Họ sang Việt Nam hai tháng nay. Không phải để du lịch, cũng không phải để làm việc và nhận khoản lương ưu đãi mà người nước ngoài thường được nhận. Họ sang đây để làm tình nguyện.

- Tình nguyện ư? Thế cụ thể công việc của hai chị là gì? – Trước đó, Jane và Janet kể rằng họ đã làm việc cho chính phủ và vừa về hưu. Để thay đổi không khí, họ quyết định sang Việt Nam. Tôi tưởng tượng công việc của họ ở đây diễn ra trong môi trường sạch sẽ, nơi đó máy lạnh chạy ro ro suốt ngày.

- Chúng tôi làm việc ở một quán cơm từ thiện - Janet nói với tôi, ánh mắt sáng lên sự hào hứng - Công việc hàng ngày của chúng tôi là rửa rau, phụ bếp vào buổi sáng, buổi trưa khi khách đến thì bụng bê thức ăn, sau đó thì lau dọn bàn ghế, rửa bát đĩa...

- Thật thú vị khi được làm việc ở đó - Jane nở một nụ cười tươi như đóa hoa mai bên thềm đang rung rinh trong nắng - Những người lao động đến ăn cơm ở quán là những con người vô cùng thú vị. Chúng tôi học được nhiều điều, và cảm thấy mình đang có những trải nghiệm thật ý nghĩa.

Jane và Janet đã rời bỏ cuộc sống sung túc, an bình để thực sự đắm mình vào sự ồn ào, náo nhiệt, bề bộn của Việt Nam. Thay vì ở trong những căn nhà rộng rãi với những khu vườn tràn ngập cây xanh của họ ở Anh, giờ họ tá túc trong một ký túc xá ở cuối con hẻm nhỏ mà chúng tôi đang ngồi trò chuyện. Họ ngủ giường tầng, trong một căn phòng nhỏ có 4 người,

Janet và Jane tại nhà tác giả bài viết

ẢNH: QUẾ MAI

mỗi sáng họ phải xếp hàng đợi đến lượt sử dụng nhà vệ sinh, mỗi ngày họ ngồi trên xe buýt công cộng gần hai giờ đồng hồ để đi và trở về từ nơi tình nguyện trong cái nóng nhiệt đới, bụi bặm, tiếng ồn.

- Ở ký túc xá tuy chật chội nhưng rất vui - Janet nói và cho tôi biết chị và Jane sang Việt Nam theo sự giúp đỡ của một tổ chức có trụ sở ở London. Tổ chức ấy chuyên thu xếp công việc tình nguyện cho những người muốn có những trải nghiệm ý nghĩa ở những nước đang phát triển, trong đó có Việt Nam. Ký túc xá nơi họ ở vì thế có những người tình nguyện đến từ các nước, ở mọi độ tuổi.

Nhìn ra con hẻm nhỏ đông người qua lại của chúng tôi, tôi chợt thấy đau đáu bụng lên chồi xanh của niềm vui. Trong mấy tháng qua, khi tôi vắng nhà, nơi này đã mở rộng vòng tay để đón những người bạn quốc tế và tấm lòng nhân ái của họ.

- Ngày mai là mừng một Tết, các chị sẽ làm gì? - tôi hỏi khi thanh toán tiền cho cô chủ cửa hàng.

- Chưa biết - Janet bật cười - Đây là lần đầu tiên chúng tôi sang Việt Nam, và hoàn toàn mù tịt về phong tục tập quán Tết của người Việt. Chúng tôi chỉ nghe phan phan là các cửa hiệu, nhà hàng sẽ không hoạt động vào ngày mai. Có đúng không bạn?

- Vàng, đúng. Ngày mai là ngày đặc biệt nhất trong năm đối với chúng tôi. Nếu chưa có kế hoạch, chín giờ sáng mai, mừng một Tết, mỗi chị đến nhà ba mẹ tôi để trải nghiệm không khí Tết nhé - tôi nói, rồi ghi số điện thoại và địa chỉ của gia đình tôi cho họ.

Khi về nhà và giúp ba mẹ tôi dọn dẹp nhà cửa, chuẩn bị bữa cơm tất niên, tôi mới chợt nhớ ra rằng 9 giờ sáng mai là khoảng "giờ thiêng" để xông đất. Mỗi năm, cha tôi thường chọn trước người mà cha tin tưởng để đem đến may mắn cho gia đình. Khi tôi kể về hai người phụ nữ mới gặp, ông cười xòa rồi nói:

- Con đã chọn được hai người rất tốt để xông đất nhà mình rồi đó. Họ đã rời bỏ sự êm ấm để chọn lấy khổ cực, rồi bỏ sung sướng để đổi lấy sự sẻ chia, rồi bỏ sự an bình để cho đi lòng nhân hậu. Đó là những đức

tính chúng ta cần có cho những người xông đất đầu năm.

Gật đầu đồng tình với cha tôi, nhưng tôi vẫn rất lo. Nếu hai người phụ nữ không đến nhà tôi vào sáng mai thì sao? Tôi đã thực sự hiểu gì về họ? Có thể lắm chứ, khi họ sang Việt Nam chẳng để làm tình nguyện, mà để chạy trốn một điều gì đó?

Tôi rùng mình nhớ đến thời khắc hơn 30 năm về trước, khi còn nhỏ và sống ở Bắc Liêu. Buổi sáng mừng một Tết, khi ba anh em tôi vừa tung chân đây, háo hức nghĩ về phong bao mừng tuổi từ ba mẹ, đột nhiên có tiếng gọi của: người hàng xóm của chúng tôi đang đứng trước cổng với chiếc thùng thịch rỗng. Nhà anh ấy không có nước máy và anh sang xin chúng tôi một thùng để về ăn Tết. Tôi và các anh tôi lo lắng nhìn nhau: người xông đất mà ba tôi đã chọn

chưa đến. Nếu mở cửa cho người hàng xóm vào, có thể chúng tôi sẽ rước vào nhà những điều xui xẻo trong năm mới: anh hàng xóm vừa không có việc làm vừa có rất nhiều tính xấu. Anh ta hay say xỉn, quát mắng vợ con và đánh đập họ.

Nhưng, thật khó từ chối khi ai đó đến nhà bạn vào đầu năm mới, vì thế ba mẹ tôi đã vui vẻ mở cửa, chào đón người hàng xóm và giúp anh ấy lấy nước.

Cũng có thể do một sự trùng hợp nào đó mà năm đó chính là năm đen tối nhất đối với gia đình nhà tôi: ba mẹ tôi vô nạn, chúng tôi phải bán cả đồ đạc nhà cửa.

Nghĩ về quá khứ, tôi vội lấy điện thoại và định bụng sẽ gọi cho Janet và Jane. Tôi sẽ tìm một cái cớ để nói rằng họ nên đến buổi chiêu mừng một, hoặc sáng mừng hai. Nhưng rồi... tôi khựng lại. Tôi nghĩ về sự hồi hời và xúc động trên khuôn mặt của họ. Chỉ có những người lương thiện mới có thể nói về những điều giản dị và tốt đẹp của cuộc sống với những biểu cảm chân thành như thế.

Sáng hôm sau, tôi vươn vai thức dậy khi bầu không khí ngập tràn ánh sáng và âm nhạc. Tết đã đến. Hương thơm ngập tràn không khí. Mùi của hy vọng, niềm tin, mùi của những món ăn, mùi của những đóa hoa rực rỡ...

Tôi hồi hộp nhìn ra cửa. Nếu Jane và Janet không đến thì sao? Khi kim đồng hồ chạm chình giờ sáng cũng là lúc chuông của nhà tôi vang lên. Mở cửa, tôi bắt gặp khuôn mặt rạng rỡ và hiền lành của Jane và Janet.

- Chúc mừng năm mới! - Cả hai đồng thanh bập bẹ bằng tiếng Việt rồi ôm chèoang lấy tôi, như thể chúng tôi đã quen thân từ lâu lắm rồi. Vào nhà, họ trao cho bố mẹ tôi một hộp bánh đồ ruc. Họ đã cẩn thận hỏi những đồng nghiệp Việt Nam rằng liệu họ nên đem theo gì khi đến thăm một gia đình Việt Nam vào đầu năm mới.

Đó thực là một buổi sáng mừng một Tết không thể nào quên. Phòng khách nhỏ nhắn của gia đình tôi chật cứng tiếng cười. Ba mẹ tôi và hai người phụ nữ - những người sống cách

xa nhau hơn 10.000 km - giờ đây vai bên vai chia sẻ những trải nghiệm của cuộc sống đời thường ở hai quốc gia, về quá khứ, chiến tranh, về tương lai và hy vọng hoà bình. Họ cùng nhau nhấp những chén trà nóng hổi, những món ăn thơm lừng ngày Tết.

Tối hôm đó, tôi nhận được tin nhắn rất dài: "Chúng tôi đã có một ngày thật đáng nhớ. Chân thành cảm ơn bạn và cha mẹ bạn đã đón tiếp chúng tôi thật nồng hậu trong ngày đầu tiên của năm mới. Theo gọi ý của gia đình bạn, chúng tôi đã đến công viên Tao Đàn. Triển lãm hoa và cây cảnh ở đó thật tuyệt. Chúng tôi trầm trồ nhìn người người qua lại trong những bộ quần áo mới tinh, nhất là những đứa trẻ con. Từ đó chúng tôi đi bộ ra đường Nguyễn Huệ. Thật là một đường hoa đặc biệt mà thành phố đã xây dựng để đón mừng năm Mậu Tuất..."

Vàng, đó là Tết Mậu Tuất 2018. Và năm đó là năm may mắn với chúng tôi: mọi người đều bình an và có nhiều sức khỏe.

Mỗi đây, khi tôi về thăm nhà, ba mẹ nói rằng khu ký túc xá nơi Janet và Jane tá túc hiện giờ đông hơn những tình nguyện viên nước ngoài. Và tôi đã gặp họ trong thời gian tôi ở Gò Vấp: những người ngoại quốc da trắng tóc vàng mượt mờ hời lạch cách đi bộ từ cuối hẻm ra đến tận đường Nguyễn Oanh để đón xe buýt.

Nghĩ tưởng thương họ lắm, con ơi - cha tôi nói - Có nhiều người chán uống chán rạo đến nơi đây, lóng ngóng ra đường thì bị giật ví, túi xách. Mỗi đây, một cô gái nước ngoài chúng 19 tuổi bị kẻ cướp giật điện thoại ngã sõng soài...

Tôi nhìn ra dài nắng đang xuyên qua những tán cành xanh ngắt, xoà xuống trước hiên nhà. Tôi thấy Janet và Jane vẫn còn đứng đó, nhìn tôi cười hiền từ. Và tôi thấy quanh họ là những câu hỏi.

Một trong những câu hỏi đó: tại sao trong lúc nhiều người Anh sang Việt Nam tận tâm giúp đỡ người Việt thì người Việt lại tổ chức những đường dây lừa gạt chuyên người trái phép sang Anh?

Tôi mong là năm nay, khi về nước ăn Tết cùng ba mẹ, tôi sẽ hỏi về tình gặp gỡ những người tình nguyện viên nước ngoài như Jane và Janet. Và tôi sẽ không ngần ngại mời họ về nhà ăn Tết với chúng tôi. Có thể chúng tôi sẽ mời họ cùng gói bánh chưng bánh tét với chúng tôi, ăn với gia đình chúng tôi bữa cơm tất niên... □

Cha mẹ tác giả bài viết vui vẻ đón những người khách lạ xông nhà

ẢNH: QUẾ MAI